

Skaitmeninių paslaugų aktas. Klausimai ir atsakymai*

Brussels, 2024 m. vasario 23 d.

Indeksas

1. Bendroji informacija apie Skaitmeninių paslaugų aktą
2. Skaitmeninių paslaugų akto poveikis naudotojams
3. Skaitmeninių paslaugų akto poveikis įmonėms
4. Skaitmeninių paslaugų akto poveikis valstybėms narėms
5. Europos algoritmų skaidrumo centras
6. Vykdyimo užtikrinimo sistema

1. Bendroji informacija apie Skaitmeninių paslaugų aktą

Kas yra Skaitmeninių paslaugų aktas?

Skaitmeninių paslaugų aktu (SPA) reglamentuojamos pareigos, susijusios su tarpininkavimo vaidmenį atliekančiomis skaitmeninėmis paslaugomis, įskaitant prekyvietes, kuriomis vartotojams suteikiama prieiga prie prekių, paslaugų ir turinio.

Juo geriau apsaugomi naudotojai užtikrinant jų pagrindines teises internete, nustatant itin veiksmingą interneto platformų skaidrumo ir atskaitomybės sistemą ir sukuriant bendrą vienodą sistemą visoje ES.

Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė politinį susitarimą dėl naujų taisyklių 2022 m. balandžio 23 d., o Skaitmeninių paslaugų aktas įsigaliojo 2022 m. lapkričio 16 d. po jo paskelbimo ES oficialiajame leidinyje 2022 m. spalio 27 d.

Skaitmeninių paslaugų aktas – reglamentas, kuris yra tiesiogiai taikomas visoje ES. Kai kurios tarpininkų pareigos:

- **kovos su neteisėtu interneto turiniu, įskaitant neteisėtas prekes ir paslaugas, priemonės.** Skaitmeninių paslaugų aktu nustatomi nauji mechanizmai, kuriais naudodamiesi naudotojai gali pažymėti neteisėtą turinį internete, o platformos gali bendradarbiauti su specializuotais patikimais pranešėjais, kad nustatytų ir pašalintų neteisėtą turinį;
- **naujos pardavėjų atsekamumo** elektroninėse prekyvietėse taisyklės, kurios padės didinti pasitikėjimą ir lengviau nustatyti sukčius; nauja pareiga **internetinėms prekyvietėms atsitiktine tvarka tikrinti** esamose duomenų bazėse, ar jų svetainėse esantys produktai ar paslaugos atitinka reikalavimus; nuolatinės pastangos gerinti produktų atsekamumą pasitelkiant pažangius technologinius sprendimus;
- **veiksmingos naudotojų apsaugos priemonės**, įskaitant galimybę ginčyti platformų sprendimus dėl turinio moderavimo, remiantis informacija, kurią platformos dabar privalo pateikti naudotojams, kai jų turinys pašalinamas arba apribojamas;
- plataus masto **internetu platformoms taikomos skaidrumo priemonės**, be kita ko, susijusios su išsamesne informacija apie sąlygas, taip pat algoritmų, naudojamų rekomenduojant turinį ar produktus naudotojams, skaidrumu;
- naujos pareigos dėl **nepilnamečių apsaugos bet kurioje ES platformoje**;
- **labai didelių internetu platformų ir paieškos sistemų pareigos** užkirsti kelią piktnaudžiavimui jų sistemomis imantis rizika pagrįstų veiksmų, be kita ko, atliekant nepriklausomus rizikos valdymo priemonių auditus. Platformos turi mažinti tokią riziką kaip **dezinformacija ar manipuliavimas rinkimais, kibernetinis smurtas prieš moteris arba žala nepilnamečiams internete**. Šios priemonės turi būti atidžiai suderintos su saviraiškos laisve, kad jos neribotų, taip pat turi būti atliekamas šių priemonių nepriklausomas auditas;
- naujas **reagavimo į krizes mechanizmas** didelės grėsmės visuomenės sveikatai ir saugumo

krizių, pavyzdžiui, pandemijos ar karo, atvejais;

- **draudimas vykdyti tikslinę reklamą interneto platformose**, kuriant vaikų profilius arba remiantis specialių kategorijų asmens duomenimis, pavyzdžiui, etnine kilme, politinėmis pažiūromis ar seksualine orientacija;
- **didesnis** visos reklamos interneto platformose ir nuomonės formuotojų komerciniuose pranešimuose **skaidrumas**;
- draudimas interneto platformų sąsajoje naudoti vadinamuosius **tamsiuosius modelius**, susijusius su klaidinančiais veiksmais, paveikiančiais naudotojus taip, kad jie priimtų sprendimus, kurių neketino priimti;
- **naujos nuostatos, pagal kurias tyrėjai turi galimybę naudotis** pagrindinių platformų **duomenimis**, kad galėtų patikrinti, kaip jos veikia ir kaip keičiasi internetinė rizika;
- **naudotojai turi naujų teisių**, be kita ko, teisę pateikti skundą platformai, siekti neteisminio ginčų sprendimo, pateikti skundą savo nacionalinei institucijai savo kalba arba reikalauti kompensacijos už taisyklių pažeidimus. Didelio masto teisės pažeidimų atvejais naudotojų teises dabar gali ginti jiems atstovaujanti organizacija;
- **unikali priežiūros struktūra. Komisija yra pagrindinė** labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų (turinčių bent 45 mln. naudotojų) **reguliavimo institucija**, o kitas platformas ir paieškos sistemas prižiūrės valstybės narės, kuriose jos yra įsteigtos. Komisija turės vykdyti užtikrinimo įgaliojimus, panašius į tuos, kuriuos ji turi per antimonopolines procedūras. Šiuo metu kuriamas ES masto nacionalinių reguliavimo institucijų ir Komisijos bendradarbiavimo mechanizmas;
- teisės aktų leidėjas **dar kartą patvirtino ir atnaujino tarpininkų atsakomybės taisykles**, įskaitant draudimą visoje Europoje nustatyti bendrąsias stebėsenos pareigas.

Ar Skaitmeninių paslaugų akte apibrėžiama neteisėta veikla internete?

Ne. Skaitmeninių paslaugų akte nustatytos ES masto taisyklės, taikomos neteisėtam turiniui aptikti, žymėti ir pašalinti. Taip pat jomis nustatoma nauja rizikos vertinimo sistema, skirta labai didelėms interneto platformoms ir paieškos sistemoms, kad jos galėtų nustatyti, kaip neteisėtas turinys plinta naudojantis jų paslauga.

Tai, kas yra neteisėtas turinys, apibrėžta kituose ES arba nacionalinio lygmens teisės aktuose: pavyzdžiui, teroristinis turinys, seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga arba neteisėta neapykantą kurstanti kalba yra apibrėžti ES lygmeniu. Jei turinys yra neteisėtas tik tam tikroje valstybėje narėje, paprastai jis turėtų būti pašalintas tik toje teritorijoje, kurioje jis yra neteisėtas.

Kokios taisyklės buvo taikomos prieš Skaitmeninių paslaugų aktą ir kodėl jas reikėjo atnaujinti?

2000 m. priimta [E. prekybos direktyva](#) – pagrindinė skaitmeninių paslaugų teikimo ES teisinė sistema. Ši horizontalioji teisinė sistema buvo kertinis skaitmeninių paslaugų reglamentavimo Europos bendrojoje rinkoje akmuo.

Per daugiau kaip 20 metų daug kas pasikeitė ir taisyklės reikėjo atnaujinti. Interneto platformos yra labai naudingos vartotojams ir inovacijoms, jos palengvino tarpvalstybinę prekybą Sąjungoje ir už jos ribų ir atvėrė naujų galimybių įvairioms Europos įmonėms ir prekiautojams. Tačiau jomis naudojantis taip pat yra platinamas neteisėtas turinys arba internetu parduodamos neteisėtos prekės ar paslaugos. Kai kurie labai dideli dalyviai tapo beveik viešomis keitimosi informacija ir elektroninės prekybos erdvėmis. Jos kelia ypatingą pavojų naudotojų teisėms, informacijos srautams ir visuomenės dalyvavimui. Be to, E. prekybos direktyvoje nenurodytas joks valdžios institucijų bendradarbiavimo mechanizmas. Kilmės šalies principas reiškė, kad priežiūra buvo patikėta įsisteigimo šaliai.

Skaitmeninių paslaugų aktas grindžiamas E. prekybos direktyvos taisyklėmis ir juo sprendžiami konkretūs su interneto tarpininkais susiję klausimai. Valstybės narės šias paslaugas reglamentuoja skirtingai, todėl atsiranda kliūčių mažesnėms įmonėms, siekiančioms plėsti ir didinti veiklą visoje ES, ir skiriasi Europos piliečių apsaugos lygis.

Taikant Skaitmeninių paslaugų aktą panaikinta dėl skirtingų įstatymų atsirandanti nereikalinga teisinė našta, skatinama kurti geresnę aplinką inovacijoms, ekonomikos augimui ir konkurencingumui, taip pat sudaromos palankesnės sąlygos mažesnėms platformoms, MVĮ ir startuoliams plėsti veiklą. Kartu užtikrinama vienoda apsauga visiems ES naudotojams: jie apsaugomi nuo neteisėtų prekių, turinio ar paslaugų, taip pat apsaugomos jų pagrindinės teisės.

Kokia yra tarpininkų reglamentavimo svarba pasauliniu lygmeniu?

Skaitmeninių paslaugų aktas yra svarbus žingsnis ginant Europos vertybes internetinėje erdvėje. Juo paisoma tarptautinių žmogaus teisių normų ir padedama geriau apsaugoti demokratiją, lygybę ir teisinę valstybę.

Skaitmeninių paslaugų akte nustatyti aukšti veiksmingo įsikišimo, tinkamo proceso ir pagrindinių teisių apsaugos internete standartai, taip pat išlaikomas subalansuotas požiūris į tarpininkų atsakomybę ir nustatomos veiksmingos kovos su neteisėtu turiniu ir visuomenei keliami rizika internete priemonės. Tokiu būdu Skaitmeninių paslaugų aktu siekiama nustatyti reguliavimo metodo, taikomo interneto tarpininkams ir pasauliniu lygmeniu, lyginamąjį standartą.

Ar šios taisyklės taikomos įmonėms už ES ribų?

Jos taikomos ES bendrojoje rinkoje be diskriminacijos, be kita ko, už Europos Sąjungos ribų įsisteigusiems interneto tarpininkams, kurie teikia paslaugas bendrojoje rinkoje. ES neįsisteigę tarpininkai turi paskirti teisinį atstovą. Daugelis bendrovių tai jau yra padariusios, kad įvykdytų savo pareigas pagal kitas teisines priemones. Be to, interneto tarpininkams naudingas teisinis aiškumas dėl atleidimo nuo atsakomybės ir ES teikiamoms paslaugoms taikomas bendras taisyklių rinkinys.

2. Poveikis naudotojams

Kuo naujosios taisyklės naudingos piliečiams?

Interneto platformoms tenka vis svarbesnis vaidmuo kasdieniame europiečių gyvenime. Šios taisyklės sumažina neteisėtos veiklos ir pavojingų prekių keliamą riziką ir užtikrina pagrindinių teisių apsaugą, taigi, piliečiams sukuriama saugesnė interneto aplinka, leidžianti jiems laisvai reikšti mintis, bendrauti ir pirkti internetu. Šių taisyklių nauda:

- **Geresnės vartotojams teikiamos paslaugos.** Interneto prekyvietės turi nustatyti savo verslo klientų tapatybę ir išsiaiškinti, kas parduoda produktą ar siūlo paslaugą. Tai padeda atsekti nesąžiningus prekiautojus ir apsaugoti internetu prekes įsigyjančius pirkėjus nuo neteisėtų – suklastotų ir nesaugių – produktų. Sužinojusi, kad produktai ar paslaugos yra neteisėti, elektroninė prekyvietė turi pranešti produktą ar paslaugą įsigijusiems vartotojams apie a) neteisėtumą, b) prekiautojo tapatybę ir c) visas atitinkamas teisių gynimo priemones. Jos atsitiktine tvarka turi tikrinti savo platformose parduodamų produktų dokumentus ir turėtų taikyti vis daugiau patobulintų produktų atsekamumo sprendimų, kad Europos vartotojus pasiektų mažiau reikalavimų neatitinkančių prekių.
- **Naujos naudotojų teisės.** Kartu piliečiai gali pranešti apie aptiktą neteisėtą turinį, įskaitant produktus, ir ginčyti interneto platformų priimtus sprendimus turinio pašalinimo atvejais, nes platformos privalo jiems pranešti apie priimtus sprendimus, tokio sprendimo priėmimo priežastis ir nustatyti sprendimo užginčijimo mechanizmą.
- **Skaidresnė reklama.** Naudotojai taip pat gauna daugiau informacijos apie interneto platformose matomus reklaminius skelbimus, pavyzdžiui, ar reklama yra skirta konkrečiai jiems ir kodėl ji jiems skirta. Platformos nebegali teikti elgesiu grindžiamos reklamos nepilnamečiams ir reklaminių skelbimų savo naudotojams pagal profiliavimą, pagrįstą specialių kategorijų asmens duomenimis, pavyzdžiui, etnine kilme, politinėmis pažiūromis ar seksualine orientacija.
- **Didesnė labai didelių platformų atsakomybė.** Atsižvelgiant į tai, kad labai didelės interneto platformos ir paieškos sistemos, turinčios daugiau kaip 45 mln. naudotojų, sistemingai sudaro palankias sąlygas viešoms diskusijoms, ekonominiams sandoriams ir informacijos, nuomonių bei minčių sklaidai, joms nustatytos specialios taisyklės. Kai tokios platformos rekomenduoja turinį, naudotojai gali keisti turinio rekomendavimo kriterijus ir pasirinkti negauti individualiems poreikiams pritaikytų rekomendacijų. Piliečiams nereikia pasikliauti vien tik šių įmonių pareiškimais. Dabar jie gali patikrinti įmonių veiklą pasinaudodami nepriklausomų auditorių ir patikrintų tyrėjų ataskaitomis.
- **Aiškesnės pasekmės.** Naudotojai gali reikalauti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjai atlygintų bet kokią žalą ar nuostolius, patirtus dėl tokio paslaugų teikėjo padaryto Skaitmeninių paslaugų akto pažeidimo.

Kokios kovos su neteisėtu turiniu priemonės nustatytos teisės akte?

Skaitmeninių paslaugų aktu nustatytos visiems interneto ekosistemos subjektams skirtos veiksmingos kovos su neteisėtu turiniu, neteisėtomis prekėmis ir paslaugomis priemonės.

- Naudotojai gali lengvai ir veiksmingai pranešti apie neteisėtą turinį.
- Patikimiems pranešėjams, t. y. subjektams, kurie įrodė turintys reikiamas praktines žinias ir kompetenciją, sukuriama prioritetas pranešimo apie neteisėtą turinį kanalas, o platformos turės reaguoti į šiuos pranešimus prioritetine tvarka. Nuo 2024 m. vasario 17 d.

[skaitmeninių paslaugų koordinatoriai](#), nacionalinės valdžios institucijos, atsakingos už Skaitmeninių paslaugų akto priežiūrą ir vykdymo užtikrinimą, paskirs patikimus pranešėjus.

- Skaitmeninių paslaugų aktu užtikrinama, kad nurodymus imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį, kuriuos pagal taikytiną Sąjungos teisę ar nacionalinę teisę, laikantis Sąjungos teisės, pateikia atitinkamos nacionalinės teisminės ar administracinės institucijos, būtų galima veiksmingai ir efektyviai įvykdyti, visų pirma tarpvalstybiniais atvejais. Labai didelės interneto platformos, organizuodamos savo bendras paslaugas, turės imtis rizikos mažinimo priemonių, kad apsaugotų naudotojus nuo neteisėto turinio, prekių ir paslaugų.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktas apsaugo žmones nuo nesaugių ar suklastotų prekių?

Skaitmeninių paslaugų akte nustatytos visiems interneto ekosistemos subjektams skirtos veiksmingos kovos su neteisėtomis prekėmis priemonės.

- Platformose įdiegtos privalomos neteisėtų prekių šalinimo procedūros.
- Taip pat reikalaujama, kad elektroninės prekyvietės atsektų savo prekiautojus (pagal principą „pažink savo verslo klientą“). Taip vartotojams užtikrinama saugi, skaidri ir patikima aplinka, o platformomis piktnaudžiaujantys prekiautojai atgrasomi nuo nesaugių ar suklastotų prekių pardavimo.
- Interneto platformų taip pat reikalaujama savo internetines sąsajas organizuoti taip, kad prekiautojai galėtų vykdyti savo informavimo įsipareigojimus vartotojams.
- Be to, nuo 2024 m. vasario 17 d. bus prieinama nauja patikimų pranešėjų sistema [\[PP\(1\)\] \[O\(2\)\] \[O\(3\)\] \[Z\(4\)\]](#), pavyzdžiui, skirta su prekių klastojimu kovojantiems prekių ženklų savininkams ir tam, kad būtų galima greičiau ir paprasčiau žymėti ir pašalinti suklastotas prekes.
- Valdžios institucijos turi naujų priemonių, kad galėtų tiesiogiai nurodyti pašalinti nesaugius produktus.
- Taip pat reikalaujama, kad prekyvietės imtųsi pagrįstų pastangų atsitiktine tvarka patikrinti, ar bet kurioje oficialioje duomenų bazėje nustatyta, kad produktai ar paslaugos yra neteisėti, ir imtis atitinkamų veiksmų.
- Atliekamas labai didelių interneto platformų audituotas rizikos vertinimas, į kurį įtraukta pažeidžiamumo, susijusio su neteisėtomis prekėmis jų platformose, analizė, taip pat dabar kasmet atliekamas šio organizacinio lygmens rizikos mažinimo priemonių auditas.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktas padeda apsaugoti nepilnamečius?

Pagal Skaitmeninių paslaugų aktą nepilnamečiams prieinamų interneto platformų paslaugų teikėjai turi imtis tinkamų priemonių, kad užtikrintų aukštą jų paslaugomis besinaudojančių nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo lygį.

Be to, naujosiomis taisyklėmis uždrausta tikslinė reklama nepilnamečiams, grindžiama profiliavimu naudojant paslaugų naudotojų asmens duomenis, kai galima pakankamai tiksliai nustatyti, kad paslaugos gavėjas yra nepilnamečis.

Kaip veiksmingai kovoti su žalingu turiniu, kuris nėra neteisėtas?

Jei žalingas turinys nėra neteisėtas, jis neturėtų būti vertinamas kaip neteisėtas turinys. Naujosiomis taisyklėmis nustatytos tik neteisėto turinio šalinimo arba tokio turinio šalinimo skatinimo priemonės, visapusiškai užtikrinant saviraiškos laisvę.

Skaitmeninių paslaugų aktu taip pat reglamentuojamos labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų pareigos, susijusios su sisteminiomis problemomis, pavyzdžiui, dezinformacija, melagingomis žiniomis ir manipuliavimu pandemijų metu, žala pažeidžiamoms grupėms ir kita atsirandanti žala visuomenei. Komisijos nustatytos [labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos](#), turinčios bent 45 mln. naudotojų, kasmet turės atlikti rizikos vertinimą ir imtis atitinkamų rizikos, kylančios dėl jų paslaugos modelio ir naudojimo, mažinimo priemonių. Visos tokios priemonės turi būti atidžiai suderintos, kad neribotų saviraiškos laisvės. Be to, reikia atlikti nepriklausomą jų auditą.

Pasiūlymu taip pat nustatoma bendro reguliavimo sistema, pagal kurią paslaugų teikėjai gali vykdyti veiklą pagal elgesio kodeksus, siekdami pašalinti su sparčiu neteisėto turinio plitimu ir su manipuliavimo bei piktnaudžiavimo veikla susijusį neigiamą poveikį, kuris yra ypač žalingas pažeidžiamiesiems paslaugų gavėjams, pvz., vaikams ir nepilnamečiams.

Skaitmeninių paslaugų aktu skatinama bendro reguliavimo sistema dėl žalos internete, įskaitant elgesio kodeksus, pavyzdžiui, persvarstytą [Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą](#), ir krizės protokolai.

Kaip užtikrinsite tinkamą pusiausvyrą su pagrindinėmis teisėmis, pavyzdžiui, saviraiškos laisve?

Skaitmeninių paslaugų aktu apsaugoma saviraiškos laisvė, įskaitant žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą. Tai daroma užtikrinant subtilią kovą su neteisėtu turiniu ir saviraiškos ir informacijos laisvės internete pusiausvyrą. Ji apima apsaugą nuo valdžios kišimosi į žmonių saviraiškos ir informacijos laisvę. Horizontaliosios kovos su neteisėtu turiniu taisyklės yra kruopščiai suderintos, be to, numatytos griežtos saviraiškos laisvės apsaugos priemonės ir veiksminga teisė į gynybą, siekiant išvengti padėties, kai turinys pernelyg retai arba pernelyg dažnai pašalinamas dėl neteisėtumo.

Toliau pateikiami trys pavyzdžiai, kaip Skaitmeninių paslaugų aktu apsaugoma saviraiškos laisvė.

- 1. Skundų nagrinėjimo mechanizmas, skirtas sprendimams dėl moderavimo apskūsti.**
Skaitmeninių paslaugų aktu naudotojams suteikiama galimybė ginčyti interneto platformų priimtus sprendimus pašalinti jų turinį, įskaitant atvejus, kai šie sprendimai grindžiami platformų sąlygomis. Jeigu prieiga prie sąskaitos ar dalies turinio sustabdoma arba kitaip apribojama, naudotojai turi teisę užginčyti sprendimą. Taip užtikrinama, kad sprendimai nebūtų savavališki, o naudotojams suteikiama galimybė apsaugoti savo veiklą internete. Naudotojai galės tiesiogiai pateikti skundą platformai, pasirinkti neteisminio ginčų sprendimo įstaigą arba ginti savo teises teismuose.
- 2. Skaitmeninių paslaugų aktu reikalaujama, kad platformos turinį moderuotų skaidriai.**
Skaitmeninių paslaugų akte nustatomos sprendimams dėl turinio moderavimo taikomos skaidrumo taisyklės. Pavyzdžiui, Skaitmeninių paslaugų aktu įpareigojama užtikrinti skaidrumą dėl slapto blokavimo ir panašaus turinio moderavimo. Kai sąskaita apribojama, naudotojas turi būti informuojamas ir turi teisę sprendimą apskūsti. Taip pat reikalaujama, kad paslaugų teikėjai atskleistų savo moderavimo politiką ir kaip ji įgyvendinama, užtikrindami pasitikėjimą ir aiškią komunikaciją tarp platformų ir naudotojų. Labai didelių platformų naudotojai ir vartotojai gali geriau suprasti šių platformų poveikį mūsų visuomenei. Tą riziką, be kita ko, susijusią su saviraiškos laisve, labai didelės platformos privalo mažinti. Šios platformos atsiskaitys už savo veiksmus: bus rengiamos jų nepriklausomo audito ataskaitos ir vykdoma specializuota vieša kontrolė.
- 3. Rekomendavimo algoritmų šališkumo šalinimas.** Skaitmeninių paslaugų aktu nustatomos naujos priemonės, skirtos šališkumui rekomendavimo sistemose vertinti ir šalinti. Šiomis priemonėmis siekiama sukurti teisingesnę ir reprezentatyvesnę interneto aplinką, kurioje gerbiama naudotojų įvairovė ir individualumas.

Visos Skaitmeninių paslaugų akte nustatytos pareigos, įskaitant reagavimo į krizes mechanizmą, yra kruopščiai suderintos, kad būtų skatinama gerbti pagrindines teises, pavyzdžiui, saviraiškos laisvę.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktu kovojama su dezinformacija?

Skaitmeninių paslaugų teisės akto taisyklėmis, kuriomis nustatoma, kaip platformos turi moderuoti turinį, taip pat taisyklėmis, taikomomis reklamai, algoritminiams procesams ir rizikos mažinimui, siekiama užtikrinti, kad platformos, ypač labai didelės, būtų atskaitingesnės ir atsakytų už veiksmus, kurių jos imasi, ir keliamą sistemine riziką, įskaitant dezinformaciją ir rinkimų procesų manipuliaciją.

Skaitmeninių paslaugų aktu skatinama bendro reguliavimo sistema kartu su atnaujintu [Kovos su dezinformacija praktikos kodeksu](#) ir naujomis Komisijos gairėmis, paskelbtomis [Europos demokratijos veiksmų plane](#).

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktu reglamentuojama internetinė reklama?

Skaitmeninių paslaugų aktas apima bet kokios rūšies reklamą – skaitmeninę rinkodarą, teminę reklamą ir politinius skelbimus – ir papildo galiojančias taisykles, pavyzdžiui, [Bendrajį duomenų apsaugos reglamentą](#), kuriame jau nustatytos taisyklės dėl naudotojų sutikimo arba jų teisės nesutikti su tiksline skaitmenine rinkodara.

Skaitmeninių paslaugų akte nustatyti du nauji apribojimai, susiję su tiksline reklama interneto platformose. Pirma, jame draudžiama tikslinė nepilnamečiams skirta reklama, grindžiama profiliavimu. Antra, jame draudžiama tikslinė reklama, grindžiama profiliavimu naudojant specialių kategorijų asmens duomenis, pavyzdžiui, seksualinę orientaciją ar religinius įsitikinimus.

Naujosios taisyklės suteikia naudotojams galimybę suprasti ir priimti informaciją pagrįstus sprendimus dėl jų matomų skelbimų. Naudotojai turi būti aiškiai informuojami, ar kiekvienas skelbimas yra skirtas jiems, kodėl jis jiems skirtas ir kas sumokėjo už skelbimą; jie taip pat turėtų labai aiškiai matyti, kada turinys remiamas, o kada jis natūraliai skelbiamas platformoje. Be to, turėtų matytis, kada nuomonės formuotojai reklamuoja komercinius pranešimus. Be to, galimai neteisėtiems skelbimams, kaip ir bet kokios kitos rūšies turiniui, taikomos pareigos pranešti ir imtis

veiksmų.

Labai didelių interneto platformų atveju visuomenės interesai yra didesni, todėl į taisykles įtraukta papildomų rizikos mažinimo ir priežiūros užtikrinimo priemonių. Tokios platformos privalo turėti skelbimų saugyklas ir suteikti prie jų prieigą, kad tyrėjai, pilietinė visuomenė ir valdžios institucijos galėtų patikrinti, kaip skelbimai buvo rodomi ir kaip jie buvo naudojami. Jos taip pat turi įvertinti, ar nemanipuliuojama jų reklamos sistemomis, kaip tai daroma ir kaip reklamos sistemos didina visuomenei kylančią riziką, ir imtis priemonių šiai rizikai sumažinti.

Taisykles papildė [Skaitmeninių rinkų akte](#) nustatytos priemonės, kuriomis sprendžiamos ekonominės problemos, susijusios su prieigos valdytojų reklamos modeliais.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktu apsaugomi asmens duomenys?

Skaitmeninių paslaugų aktas parengtas laikantis visų galiojančių duomenų apsaugos taisyklių, įskaitant [Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą](#) (GDPR) ir [E. privatumo](#) direktyvą, ir juo nekeičiamos šiuose teisės aktuose nustatytos taisyklės ir apsaugos priemonės.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktu sprendžiama tamsiųjų modelių problema?

Pagal Skaitmeninių paslaugų aktą tamsieji modeliai yra draudžiami. Dabar reikalaujama, kad interneto platformų teikėjai nekurtų, neorganizuotų ir nenaudotų savo elektroninių sąsajų taip, kad jų paslaugų naudotojai būtų apgaulinami, manipuliuojami arba kitaip iš esmės iškraipomi ar sumažinami jų gebėjimai priimti laisvus ir informacija pagrįstus sprendimus.

Šis draudimas papildė, bet nepakeičia pagal vartotojų apsaugos ir duomenų apsaugos taisykles jau nustatytų draudimų, kuriais ES jau yra uždrausta naudoti daug tamsiųjų modelių, kurie klaidina vartotojus.

3. Poveikis įmonėms

Kurioms skaitmeninėms paslaugoms taikomas šis aktas?

Skaitmeninių paslaugų aktas taikomas daugeliui interneto tarpininkų, t. y. interneto paslaugų teikėjams, debesijos paslaugoms, pranešimų mainams, prekyvietėms ar socialiniams tinklams. Prieglobos paslaugoms, visų pirma interneto platformoms, kaip antai socialiniams tinklams, dalijimosi turiniu platformoms, programėlių parduotuvėms, interneto prekyvietėms ir internetinėms kelionių ir apgyvendinimo platformoms, taikomos konkrečios išsamaus patikrinimo pareigos. Plačiausios aprėpties taisyklės Skaitmeninių paslaugų akte orientuotos į [labai dideles interneto platformas ir labai dideles interneto paieškos sistemas](#), kurios daro didelį poveikį visuomenei ir ekonomikai, Europos Sąjungoje pasiekdamos ne mažiau kaip 45 mln. naudotojų (arba beveik 10 proc. gyventojų). Kad platformos ir sistemos yra labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos, nustato Komisija. Per 4 mėnesius nuo tokio nustatymo jos turi įvykdyti papildomas pareigas, konkrečiai taikomas labai didelėms interneto platformoms ir (arba) paieškos sistemoms, kaip antai rizikos valdymo pareigas, pareigas suteikti prieigą prie duomenų patikrintiems tyrėjams ir pareigas pateikti duomenis apie savo paslaugas auditui.

Kokį poveikį Skaitmeninių paslaugų aktas darys įmonėms?

Skaitmeninių paslaugų akte modernizuojamos ir paaiškinamos taisyklės, priimtose dar 2000 m. Juo nustatomas pasaulinis lyginamasis standartas, pagal kurį interneto įmonės gali sėkmingai naudotis šiuolaikiška, aiškia ir skaidria sistema, užtikrinančia, kad būtų gerbiamos teisės ir užtikrinamas prievolių vykdymas.

Be to, interneto tarpininkams, visų pirma prieglobos paslaugoms ir interneto platformoms, taisyklėmis sumažinamos išlaidos, patiriamos laikantis 27 skirtingų sistemų bendrojoje rinkoje. Tai ypač svarbu novatoriškoms MVĮ, startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms, siekiantiems plėsti veiklą savo šalyje ir konkuruoti su labai dideliais dalyviais. Mažosioms ir labai mažoms įmonėms kai kurios taisyklės netaikomos, nes jos gali tapti didele našta. Komisija atidžiai stebi naujojo reglamento poveikį MVĮ.

Naujas taisyklių rinkinys naudingas ir kitoms įmonėms. Taikant Skaitmeninių paslaugų aktą jos gali naudotis paprastomis ir veiksmingomis priemonėmis, skirtomis pažymėti neteisėtai veiklai, kuri kenkia jų prekybai, taip pat vidaus ir išorės žalos atlyginimo mechanizmais, suteikiančiais joms geresnę apsaugą nuo klaidingo pašalinimo ir mažinančiais teisėtų įmonių ir verslininkų nuostolius.

Be to, tie paslaugų teikėjai, kurie savanoriškai imasi priemonių, kad dar labiau pažabotų neteisėto turinio sklaidą, gali ir toliau būti tikri, kad šios priemonės negali turėti neigiamų pasekmių, susijusių su apsauga nuo teisinės atsakomybės trūkumu.

Kaip Skaitmeninių paslaugų aktu remiami startuoliai ir inovacijos apskritai?

Skaitmeninių paslaugų aktu nustatyta bendra ES sistema sudaro sąlygas lengviau dalyvauti bendrojoje rinkoje, nes sumažėja reikalavimų laikymosi išlaidos ir sukuriama vienodos sąlygos. Bendrosios rinkos susiskaidymas neproporcingai apsunkina norinčias plėsti veiklą MVĮ ir startuolius, nes nėra pakankamai didelės vidaus rinkos ir patiriama išlaidų, susijusių su daugelio skirtingų teisės aktų laikymusi. Suskaidymo išlaidos neapsunkina įmonių, kurios jau yra didelės.

Bendras, horizontalus, suderintas taisyklių sąvadas, taikomas visoje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, suteikia MVĮ, mažesnėms platformoms ir startuoliams galimybių pasiekti tarpvalstybinius klientus jų kritiniu augimo etapu. Šias taisykles papildė standartizavimo veiksmai ir elgesio kodeksai, kuriais turėtų būti padedama mažesnėms įmonėms jas sklandžiai įgyvendinti.

Kaip Skaitmeninių paslaugų akte atskiriami maži ir dideli subjektai?

Skaitmeninių paslaugų akte nustatomos asimetriškos išsamaus patikrinimo pareigos įvairių rūšių tarpininkams, atsižvelgiant į jų paslaugų pobūdį, dydį ir poveikį, siekiant užtikrinti, kad jų paslaugomis nebūtų piktnaudžiaujama vykdant neteisėtą veiklą, o paslaugų teikėjai veiktų atsakingai. Tam tikros esminės pareigos taikomos tik labai didelėms interneto platformoms, kurios sudaro labai palankias sąlygas viešoms diskusijoms ir ekonominiams sandoriams. Labai mažos platformos nuo daugumos pareigų atleidžiamos.

Perbalansuojant atsakomybę interneto ekosistemoje pagal dalyvių dydį, Skaitmeninių paslaugų aktu užtikrinama, kad šių naujų taisyklių reguliavimo sąnaudos būtų proporcingos.

Kokį poveikį siūlomas Skaitmeninių paslaugų aktas daro platformoms ir labai didelėms platformoms?

Visos platformos, išskyrus pačias mažiausias (kuriose dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 10 mln. EUR), yra įpareigos sukurti skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo bei neteisminio ginčų sprendimo mechanizmus, bendradarbiauti su patikimais pranešėjais, imtis priemonių prieš įžeidžiančius pranešimus, nagrinėti skundus, tikrinti trečiųjų šalių tiekėjų duomenis ir užtikrinti naudotojų matomos internetinės reklamos skaidrumą.

Be to, [labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms](#), turinčioms bent 45 mln. naudotojų (t. y. 10 proc. Europos gyventojų), taikomos specialios taisyklės dėl keliamos konkrečios rizikos joms platinant neteisėtą turinį ir visuomenei daromos žalos.

Labai didelės interneto platformos turi vykdyti rizikos valdymo, išorės rizikos audito ir viešosios atskaitomybės pareigas, užtikrinti savo rekomendavimo sistemų skaidrumą ir galimybę naudotojams rinktis prieigą prie informacijos, taip pat dalytis duomenimis su valdžios institucijomis ir tyrėjais.

4. Poveikis valstybėms narėms

Kaip galima sumažinti valstybių narių įstatymų skirtumus?

Pastarųjų kelerių metų patirtis ir pastangos parodė, kad pavieniai nacionaliniai veiksmai, kuriais siekiama įveikti problemas, susijusias su neteisėto turinio platinimu internete, ypač kai dalyvauja labai didelės interneto platformos, nepadeda veiksmingai spręsti iškilusių problemų ir apsaugoti visų europiečių nuo interneto daromos žalos. Be to, nekoordinuojami nacionaliniai veiksmai sukelia papildomų kliūčių mažesnėms internetinėms įmonėms ir startuoliams, kuriuos slegia didelės visų skirtingų teisės aktų laikymosi išlaidos. Atnaujintomis ir suderintomis taisyklėmis geriau apsaugomi ir įgalinami visi europiečiai – tiek fiziniai asmenys, tiek įmonės.

Skaitmeninių paslaugų aktu nustatomas vienas taisyklių rinkinys visai ES. Visi ES piliečiai turi vienodas teises, bendra vykdymo užtikrinimo sistema vienodai juos apsaugo, o visoje ES interneto platformoms taikomos suderintos taisyklės. Tai reiškia, kad bus taikomos standartizuotos pranešimo apie neteisėtą turinį procedūros, vienodos galimybės naudotis skundų ir teisių gynimo mechanizmais visoje bendrojoje rinkoje, vienodas turinio moderavimo ar reklamos sistemų skaidrumo standartas ir ta pati prižiūrima rizikos mažinimo strategija, taikoma labai didelėms interneto platformoms.

Be to, Skaitmeninių paslaugų aktas yra reglamentas, todėl jis taikomas tiesiogiai ir pakeičia sutampančius nacionalinės teisės aktus, kuriais siekiama to paties tikslo. Skaitmeninių paslaugų aktas taip pat yra visiško suderinimo priemonė, todėl ES valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose negali viršyti to, kas nustatyta reglamentu.

Kurios institucijos prižiūri taisykles ir kas jas atrenka?

Taisyklių priežiūrą vykdo Komisija (ji visų pirma yra atsakinga už platformas ir paieškos sistemas, turinčias daugiau kaip 45 mln. naudotojų ES) ir valstybės narės, kurios yra atsakingos už visas mažesnes platformas ir paieškos sistemas pagal įsisteigimo valstybę narę.

Komisija turi tokius pačius priežiūros įgaliojimus kaip ir pagal galiojančias antimonopolines taisykles,

įskaitant tyrimo įgaliojimus ir galimybę skirti baudas, kurios sudarytų iki 6 proc. visų pajamų.

Reikalaujama, kad valstybės narės iki 2024 m. vasario 17 d. paskirtų kompetentingas institucijas – vadinamuosius skaitmeninių paslaugų koordinatorius, kurie prižiūrės, kaip jų teritorijoje įsisteigę paslaugų teikėjai laikosi naujų taisyklių, ir dalyvaus siūlomame Skaitmeninių paslaugų akte nustatyto ES bendradarbiavimo mechanizmo darbe. Skaitmeninių paslaugų koordinatorius yra nepriklausoma institucija, kuri taikomi griežti reikalavimai nešališkai ir skaidriai atlikti užduotis. Naujasis skaitmeninių paslaugų koordinatorius kiekvienoje valstybėje narėje bus svarbus reglamentavimo centras, užtikrinantis nuoseklumą ir skaitmeninę kompetenciją.

Skaitmeninių paslaugų koordinatoriai bendradarbiaus nepriklausomoje patariamojoje grupėje, vadinamoje Europos skaitmeninių paslaugų valdyba, kuri gali padėti atlikti analizę, rengti ataskaitas ir rekomendacijas, taip pat koordinuoti naują skaitmeninių paslaugų koordinatorių bendrą konkrečių atvejų tyrimų priemonę.

2024 m. vasario 17 d. bus įsteigta Europos skaitmeninių paslaugų valdyba.

Koks yra Komisijos vaidmuo prižiūrint platformas?

Kad Skaitmeninių paslaugų aktą vykdytų šalies teritorijoje įsisteigę tarpininkavimo paslaugų teikėjai, visų pirma turi užtikrinti nacionalinės kompetentingos institucijos, konkrečiai, skaitmeninių paslaugų koordinatoriai.

Tačiau, kalbant apie labai didelių interneto platformų ir interneto paieškos sistemų priežiūrą, Komisija yra vienintelė institucija, kuri prižiūri ir užtikrina konkrečių įsipareigojimų pagal Skaitmeninių paslaugų aktą, kurie taikomi tik šiems paslaugų teikėjams, vykdymą. Be to, Komisija kartu su skaitmeninių paslaugų koordinatoriais taip pat bus atsakinga už visų kitų sisteminių problemų, susijusių su labai didelėmis interneto platformomis ir labai didelėmis interneto paieškos sistemomis, priežiūrą ir vykdymo užtikrinimą.

Taip pat svarbi priežiūros ir vykdymo užtikrinimo sistemos pagal Skaitmeninių paslaugų aktą dalis – valdyba, kurios nariai bus nepriklausomi skaitmeninių paslaugų koordinatoriai.

Kokios nuobaudos taikomos įmonėms, jei jos nesilaiko naujųjų taisyklių?

Prižiūrėti, kaip interneto tarpininkai pritaiko savo sistemas prie naujų reikalavimų, padės naujasis vykdymo užtikrinimo mechanizmas, pagrįstas nacionalinio ir ES lygmens bendradarbiavimu. Kiekviena valstybė narė turės paskirti skaitmeninių paslaugų koordinatorių – nepriklausomą instituciją, atsakingą už valstybėje narėje įsisteigusių tarpinių paslaugų teikėjų priežiūrą ir (arba) veiklos su specialiomis sektorinėmis institucijomis koordinavimą. Koordinatorius skirs nuobaudas, įskaitant pinigines baudas. Kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės aktuose turi aiškiai nurodyti nuobaudas, atitinkančias reglamente nustatytus reikalavimus, užtikrindama, kad jos būtų proporcingos pažeidimo pobūdžiui ir sunkumui, tačiau atgrasančios, kad užtikrintų teisės akto laikymąsi.

Labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms Komisija taiko tiesioginę priežiūrą, o sunkiausiais atvejais gali skirti baudas – šios baudos siekia iki 6 proc. bendros paslaugų teikėjo apyvartos.

Vykdymo užtikrinimo mechanizmas neapsiriboja vien baudomis: skaitmeninių paslaugų koordinatorius ir Komisija turės įgaliojimus reikalauti nedelsiant imtis veiksmų, kai to reikia labai didelei žalai pašalinti, o platformos gali įsipareigoti, kaip ištaisys trūkumus.

Dėl nesąžiningų platformų, atsisakančių vykdyti svarbias pareigas ir taip keliančių pavojų žmonių gyvybei ir saugumui, kraštutiniu atveju ir įtraukus visas susijusias šalis, bus galima kreiptis į teisimą dėl laikino jų paslaugų teikimo sustabdymo.

Ar Skaitmeninių paslaugų aktas jau taikomas?

Taisyklės pradėdamos taikyti dviem etapais.

Skaitmeninių paslaugų aktas tiesiogiai taikomas visoje ES nuo 2024 m. vasario 17 d. Iki vasario 17 d. valstybės narės turi paskirti nacionalines valdžios institucijas, kurios turi užtikrinti, kad būtų vykdomos mažesnėms platformoms taikomos taisyklės ir didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms taikomos su nesisteminiais klausimais susijusios taisyklės.

Naujos taisyklės, nustatytos [labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms](#), kurių sisteminių pareigų vykdymą tiesiogiai prižiūri Komisija, pradėtos taikyti anksčiau. Visų pirma, visos interneto platformos, išskyrus labai mažas ir mažas, iki 2023 m. vasario 17 d. [turėjo paskelbti](#) informaciją apie aktyvių naudotojų skaičių per mėnesį. Ši procedūra vėliau turi būti kartojama bent kas 6 mėnesius. Be to, jos raginamos pranešti šiuos skaičius Komisijai, kuri turi

įvertinti, ar jos siekia 45 mln. naudotojų ribą ir todėl turėtų būti laikomos labai didelėmis interneto platformomis arba labai didelėmis interneto paieškos sistemomis.

Jei Komisija nustatys, kad jos yra labai didelės platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos, šių paslaugų teikėjai turi pradėti laikytis Skaitmeninių paslaugų akto per keturis mėnesius, be kita ko, pagal Skaitmeninių paslaugų aktą atlikti pirmąjį rizikos vertinimą ir pateikti jį Komisijai. Taigi [pirmai nustatytų labai didelių platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų grupei](#) papildomos pareigos pradėtos taikyti 2023 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje. Antrai [nustatytų labai didelių platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų grupei](#) papildomos pareigos pradedamos taikyti 2024 m. balandžio mėn. pabaigoje.

Daugiau informacijos pateikiama [čia](#).

5. Europos algoritmų skaidrumo centras

Kokių techninių ekspertinių žinių turi Komisija, kad galėtų prižiūrėti didžiausius interneto tarpininkus?

Nuo derybų pabaigos Komisija rengėsi priimti atsakomybę už labai didelių interneto platformų ir paieškos sistemų priežiūrą pagal Skaitmeninių paslaugų aktą, įskaitant pastangas didinti darbuotojų skaičių ir ekspertines žinias duomenų mokslo ir algoritmų srityje.

Komisijos priežiūros vaidmenį sustiprina [Europos algoritmų skaidrumo centras](#), įsteigtas Komisijos Jungtiniame tyrimų centre (JRC). Centras teikia technines ekspertines žinias, vykdo mokslinius tyrimus ir prognozavimą, kad Komisija galėtų atlikti išskirtinį priežiūros ir vykdymo užtikrinimo vaidmenį, susijusį su pagal Skaitmeninių paslaugų aktą nustatytomis sisteminėmis pareigomis, taikomomis labai didelėms interneto platformoms ir paieškos sistemoms. Jam dirba specialistų grupė, kuri taip pat dirba sisteminės rizikos nustatymo ir vertinimo srityje.

Europos algoritmų skaidrumo centras oficialiai [pradėjo veikti](#) 2023 m. balandžio mėn. Nors dauguma jo darbuotojų įsikūrę Jungtinio tyrimų centro būstinėje Sevilijoje (Ispanija), jie glaudžiai bendradarbiauja su Jungtinio tyrimų centro kolegomis, dirbančiais Isproje (Italija) ir Briuselyje (Belgija).

Koks yra Europos algoritmų skaidrumo centro vaidmuo?

Centras teikia vidaus techninę pagalbą algoritmų sistemų, susijusių su Skaitmeninių paslaugų akto tikslu užtikrinti saugią, nuspėjamą ir patikimą interneto aplinką, srityje, remdamasis įvairių disciplinų ekspertinėmis žiniomis, kad būtų integruoti techniniai, etiniai, ekonominiai, teisiniai ir aplinkosaugos aspektai.

Centras centralizuoja mokslinius tyrimus, daugiausia dėmesio skirdamas algoritmų skaidrumui, užtikrindamas, kad algoritmų, kuriais remiamas skaitmeninių paslaugų teikimas, teikiami sprendimai būtų skaidrūs, paaiškinami ir atitiktų labai didelių interneto platformų ir paieškos sistemų rizikos valdymo įsipareigojimus.

6. Vykdyto užtikrinimo sistema

Kokius tyrimo įgaliojimus turi Komisija?

Komisija yra vienintelė institucija, prižiūrinti ir užtikrinanti konkrečių pareigų pagal Skaitmeninių paslaugų aktą, kurios taikomos tik labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms, vykdymą. Kad galėtų stebėti, kaip jos laikosi Skaitmeninių paslaugų akto, Komisija turi tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimus, grindžiamus panašiais įgaliojimais, suteiktais pagal konkurencijos taisykles.

Jeigu įtariamas Skaitmeninių paslaugų akto pažeidimas, siekdama surinkti informaciją Komisija gali, be kita ko:

- siųsti prašymą pateikti informaciją, kad galėtų patikrinti platformos atitiktį Skaitmeninių paslaugų aktui. Komisija gali siųsti paprastus prašymus pateikti informaciją arba prašymus pateikti informaciją savo sprendimu. Prašymai pateikti informaciją, siunčiami priėmus sprendimą, teisiškai įpareigoja teikėjus atsakyti;
- nurodyti suteikti prieigą prie labai didelės interneto platformos arba labai didelės interneto paieškos sistemos duomenų ir algoritmų, pvz., siekdama įvertinti, kaip platformos algoritmo ir (arba) rekomendavimo sistema propaguoja neteisėtą turinį;
- rengti pokalbius su visais asmenimis, kurie gali turėti informacijos apie tyrimo dalyką;
- prireikus atlikti patikrinimus labai didelių interneto platformų patalpose padedant įsisteigimo valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui, kuriam gali reikėti prašyti teisėjo

leidimo.

Daugiau informacijos pateikiama [čia](#).

Ką Komisija gali padaryti, jei ji įtaria, kad labai didelė interneto platforma arba labai didelė interneto paieškos sistema neatitinka SPA?

Jeigu Komisija įtaria, kad labai didelė interneto platforma arba labai didelė interneto paieškos sistema pažeidė kurią nors iš SPA nuostatų, Komisija gali priimti sprendimą pradėti **oficialią procedūrą**. Procedūros pradėjimas yra teisinis reikalavimas, kad būtų galima imtis tolesnių vykdymo užtikrinimo veikslių.

Pradėjusi procedūrą, Komisija gali toliau rinkti informaciją apie tiriamą elgesį, pavyzdžiui, siųsti prašymą pateikti informaciją, rengti pokalbius ar atlikti patikrinimus.

Komisija gali bet kuriuo metu užbaigti visą procedūrą ar jos dalį, pavyzdžiui, jei atlikus nuodugnų tyrimą negalima patvirtinti, kad pradiniam sprendime minėtas įtariamas pažeidimas buvo padarytas.

Jei per oficialią procedūrą Komisija padaro išvadą, kad SPA buvo pažeistas, ji gali imtis tolesnių vykdymo užtikrinimo veikslių, kurie gali būti:

- **laikinosios apsaugos priemonės.** Jeigu dėl didelės žalos naudotojams rizikos reikia veikti skubiai, Komisija gali reikalauti veikslių imtis nedelsiant, kad tokia žala būtų pašalinta. Visos priemonės tokiai rizikai sumažinti turėtų būti proporcingos ir laikinos. Laikinių priemonių pavyzdžiai gali būti rekomendavimo sistemų pakeitimai, griežtesnė konkrečių raktažodžių ar saitų stebėseną arba nurodymai nutraukti arba ištaisyti įtariamus pažeidimus;
- **privalomi įsipareigojimai.** atitinkami teikėjai gali įsipareigoti Komisijai užtikrinti atitiktą Skaitmeninių paslaugų aktui. Jeigu Komisija mano, kad įsipareigojimai veiksmingi, ji gali juos patvirtinti priimdama sprendimą;
- **sprendimas dėl reikalavimų nesilaikymo.** Jeigu Komisija nustato, kad SPA, nustatytos laikinosios priemonės ir prisiimti įsipareigojimai buvo pažeisti, ji gali priimti sprendimą dėl reikalavimų nesilaikymo.

Priėmusi sprendimą dėl reikalavimų nesilaikymo, Komisija gali skirti baudas, sudarančias iki 6 proc. bendros paslaugų teikėjo apyvartos, ir nurodyti paslaugų teikėjui imtis priemonių pažeidimui ištaisyti iki Komisijos nustatyto termino. Tuo sprendimu taip pat gali būti pradedamas griežtesnės priežiūros laikotarpis, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi priemonių, kurių paslaugų teikėjas ketina imtis pažeidimui ištaisyti. Jeigu sprendimas dėl reikalavimų nesilaikymo priimamas dėl procedūrinio pažeidimo (pvz., neteisingos, klaidinančios ar neišsamios informacijos pateikimo reaguojant į prašymą pateikti informaciją), Komisija gali skirti baudas, neviršijančias 1 proc. metinės pasaulinės apyvartos. Komisija taip pat gali skirti periodines baudas, kad paskatintų platformą laikytis reikalavimų.

SPA nėra nustatytas joks teisinis terminas, per kurį turi būti užbaigta oficiali procedūra. Nuodugnaus tyrimo trukmė priklauso nuo įvairių veiksnių, kaip antai atvejo sudėtingumo, atitinkamos įmonės bendradarbiavimo su Komisija masto ir naudojimosi teise į gynybą.

Kokius sankcijų skyrimo įgaliojimus turi Komisija?

Jeigu priimamas sprendimas dėl reikalavimų nesilaikymo, nesilaikoma laikinių priemonių arba nevykdomi įsipareigojimai, už SPA pažeidimą Komisija gali **skirti baudas, sudarančias iki 6 proc.** bendros paslaugų teikėjo apyvartos. Komisija taip pat gali taikyti **periodines baudas, sudarančias iki 5 proc.** vidutinės dienos pasaulinės apyvartos už kiekvieną dieną, kurią vėluojama laikytis taisyklių priemonių, laikinių priemonių ar įsipareigojimų.

Kraštutiniu atveju, jei pažeidimas tęsiasi ir daro didelę žalą naudotojams ir yra susijęs su nusikalstamomis veikomis, keliančiomis grėsmę asmenų gyvybei ar saugumui, Komisija gali pareikalauti, kad atitinkamos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatorius paprašytų nacionalinių teismų laikinai apriboti paslaugų gavėjų prieigą prie paslaugos, [laikantis konkrečios procedūros](#).

Komisija gali naudotis savo vykdymo užtikrinimo įgaliojimais pagrįstais atvejais, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi Skaitmeninių paslaugų akto, tiek, kiek tai būtina ir proporcinga. Visus Komisijos sprendimus galima apskųsti teismine tvarka ES Teisingumo Teisme.

Kaip Komisija finansuoja išlaidas, susijusias su nauja priežiūros ir vykdymo užtikrinimo kompetencija?

Siekiant užtikrinti, kad Skaitmeninių paslaugų akto būtų veiksmingai laikomasi, svarbu, kad Komisija

turėtų reikiamų išteklių, t. y. darbuotojų, ekspertinių žinių ir finansinių išteklių, kad galėtų vykdyti savo užduotis pagal šį reglamentą. Šiuo tikslu nuo 2023 m. pabaigos Komisija labai didelių interneto platformų ir paieškos sistemų teikėjams taiko priežiūros mokesčius, kurių dydis nustatomas kasmet. Bendra taikomų metinių priežiūros mokesčių suma nustatoma remiantis bendra išlaidų, kurias Komisija patiria vykdydama savo priežiūros užduotis pagal šį reglamentą, suma, kuri pagrįstai apskaičiuojama iš anksto.

Metinis priežiūros mokestis, kuriuo apmokestinami labai didelių interneto platformų ir paieškos sistemų teikėjai, atitinka paslaugos apimtį, kurią atspindi paslaugų gavėjų skaičius Sąjungoje. Šiuo tikslu, kol laikomasi deleguotojo reglamento nuostatose nustatytų sąlygų, individualus metinis priežiūros mokestis neviršija bendros viršutinės ribos (0,05 proc. metinių visame pasaulyje gaunamų grynujų pajamų), nustatytos kiekvienam labai didelių interneto platformų ir labai didelių interneto paieškos sistemų teikėjui, kad būtų galima atsižvelgti į suteiktojo statuso paslaugos ar paslaugų teikėjo ekonominį pajėgumą.

2023 m. kovo 2 d. Komisija priėmė išsamias [taisykles](#), kuriomis nustatoma priežiūros mokesčių taikymo procedūra ir išsami metodika, ir jas pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai trijų mėnesių tikrinimo laikotarpiui prieš tų taisyklių paskelbimą ir įsigaliojimą. Pagal deleguotajame reglamente numatytą procedūrą Komisija parengė išlaidų, kurios padalijamos paslaugoms, kurios iki 2023 m. rugpjūčio 31 d. priskirtos labai didelėms interneto platformoms arba labai didelėms interneto paieškos sistemoms, sąmatą. Kiekvienas atskiras mokestis priklauso nuo tam tikrų akte aprašytų veiksmų, įskaitant aktyvių jų paslaugų gavėjų skaičių. Sprendimai, kuriais nustatomos atskiros mokesčių sumos, buvo priimti 2023 m. lapkričio mėn., o nustatytos sumos turi būti sumokėtos ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

**Atnaujinta 2024 m. vasario 23 d.*

QANDA/20/2348

Žiniasklaidai:

[Johannes Bahrke](#) (+32 2 295 86 15)

[Thomas Regnier](#) (+32 2 29 9 1099)

Visuomenei: [Europe Direct](#), tel. [00 800 67 89 10 11](#) e. paštas